

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
esitatud 6. oktoobril 2021¹

Kohtuasi C-385/20

EL,
TP

versus

Caixabank SA

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Barcelona esimese astme kohus nr 49, Hispaania))

Eelotsusetaotlus – Ebaõiglased tingimused tarbijalepingutes – Direktiiv 93/13/EMÜ –
Krediidileping – Lepingutingimuse ebaõigluse tuvastamise kohtumenetlus –
Kohtukulude väljamõistmine müüjalt või teenuste osutajalt – Tarbijale hüvitatavate kohtukulude
summa – Advokaaditasu ülempiir sõltuvalt hagihinnast – Menetlusautonoomia –
Tõhususe põhimõte

I. Sissejuhatus

1. Käesolevas eelotsusemenetluses esitas Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Barcelona esimese astme kohus nr 49, Hispaania) Euroopa Kohtule kaks küsimust selle kohta, kuidas tõlgendada direktiivi 93/13/EMÜ² ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes.

2. Taotlus on esitatud kahe tarbija, ELi ja TP ning finantseerimisasutuse Caixabank SA vahelises kohtuvaidluses advokaaditasu üle, mida esimesed nõuavad teiselt kohtukulude kindlaksmääramise menetluses. See menetlus algatati pärast sisulist otsust, milles nende tarbijate taotluse alusel tuvastati, et poolte vahel sõlmitud krediidilepingu tingimused on ebaõiglased, kohustades nende tingimuste alusel tarbijate poolt alusetult makstud summad tagasi maksuma, ja mõisteti kohtukulud välja Caixabankilt.

3. Selles kontekstis küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt, kas direktiivi 93/13 artikli 6 lõige 1 ja artikli 7 lõige 1 koostoimes tõhususe põhimõttega kohustavad liikmesriike nägema oma riigisisises õiguses, mis reguleerib ebaõiglasi lepingutingimusi käsitlevat tsiviilmenetlust, kohtuvaidluse võitnud tarbijale ette õiguse saavutada, et selle vaidluse kaotanud

¹ Algkeel: prantsuse.

² Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 05/01, lk 349).

müüja või teenuste osutaja hüvitab kõik tarbija kohtukulud, kaasa arvatud advokaaditasud, mis on vabalt kokku lepitud tema advokaadiga³, ilma et nendel riikidel oleks võimalik kehtestada selles asjas teatavaid ülemmäärasid.

4. Käesolevas ettepanekus selgitan, et liikmesriikide menetlusautonoomia raames on liikmesriikidel lai kaalutlusruum, et töötada välja ebaõiglasi lepingutingimusi käsitlevate tsiviilmenetluste suhtes kohaldatavad kohtukulude jaotuse eeskirjad, mis sisaldavad kohtuvaidluse võitnud poole advokaaditasu osas ülemmäära vastavalt hagi hinnale. Minu arvates nõuavad direktiivi 93/13 artikli 6 lõige 1 ja artikli 7 lõige 1 koostoimes tõhususe põhimõttega üksnes seda, et need õigusnormid võimaldaksid tarbijatel saada tagasi mõistliku suurusega ja neile niisuguse kohtuvaidluse algatamisega objektiivselt kaasnevate kuludega proportsionaalne summa. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, kas see on põhikohtuasjas nii.

II. Õiguslik raamistik

A. Direktiiv 93/13

5. Direktiivi 93/13 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on [...] tarbijaga sõlminud, ei ole [siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel] tarbijale siduvad [...]“ [täpsustatud sõnastus]

6. Selle direktiivi artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.“

B. Hispaania õigus

7. Hispaania õiguses on tsiviilmenetluse kohtukulude eeskirjad sätestatud 7. jaanuari 2000. aasta tsiviilkohtumenetluse seaduses 1/2000 (ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil, BOE nr 7, 8.1.2000, lk 575) (edaspidi „LEC“).

8. LEC artiklis 243 on sätestatud:

„1. Igas menetlusetapis ja kohtuastmes määrab kohtukulude jaotuse vastavalt menetlust või kaebust menetleva kohtu kohtusekretär või vajaduse korral täitemenetluse eest vastutav kohtusekretär.

[...]

³ Käesolevas ettepanekus kasutan mõistet „kohtukulud“ laias tähenduses nii, et see hõlmab ka advokaaditasusid, mida menetluse pooled kohtumenetluses maksavad.

Kohtusekretär vähendab advokaatide ja teiste spetsialistide tasu, millele ei kehti eritariifi, kui need tasud ületavad artikli 394 lõikes 3 ette nähtud ülemmäära ja kui menetluspool, kellelt on kohtukulud välja mõistetud, ei ole tunnistanud ettevaatamatuks.“

9. LEC artiklis 251 on sätestatud:

„Hagi hind määratakse kindlaks majandusliku huvi järgi, millest on kantud vaidluse sisu, ja see arvutatakse välja järgmiste reeglite järgi.

1. Kui nõutakse kindlat rahasummat, siis on hagi hind see summa, ja kui hagi hinda ei ole isegi suhtelises vormis kindlaks määratud, loetakse see määramatuks.

[...]

8. Menetlustes, mis puudutavad kohustuse olemasolu, kehtivust või tõhusust, on selle väärtuseks kogu tasumisele kuuluv summa, isegi kui makse tehakse osade kaupa. Seda hindamiskriteeriumi kohaldatakse menetlustes, mille eesmärk on isikliku kohustuse või õiguse loomine, muutmine või kustutamine, kui ei kohaldata ühtegi teist käesoleva artikli sätet.“

10. LEC artikkel 394 näeb ette:

„1. Tuvastusmenetluses kannab esimese kohtuastme kulud pool, kelle kõik nõuded jäeti rahuldamata, välja arvatud juhul, kui kohtu nõuetekohaselt põhjendatud hinnangul tekkis kohtuasjas faktilistes või õiguslikes küsimustes tõsiseid kahtlusi.

[...]

3. Kui käesoleva artikli lõike 1 alusel mõistetakse kohtukulud välja kaotanud poolelt, võib ta olla kohustatud maksma nende advokaaditasude või muude kutsealade esindajate tasule vastava summa, mille suhtes ei kohaldata tasumäärasid või tasusid, ainult piirini, mis ei ületa kolmandikku vastava vaidluse hinnast, iga menetluspoole puhul, kelle kasuks on otsus tehtud. Ainult sel eesmärgil määratakse määramatu suurusega nõuete väärtuseks 18 000 eurot, välja arvatud juhul, kui kohus otsustab kohtuasja keerukuse tõttu teisiti.

Eelmise lõike sätted ei ole kohaldatavad, kui kohus tuvastab selle menetluspoole põhjendamatu käitumise, kellelt on kohtukulud välja mõistetud.“

11. LEC artiklis 411 on sätestatud:

„Ükski muutus pärast menetluse algatamist poolte elukoha, vaidlusaluse asja või vaidluse eseme osas ei muuda kohut ega kohtualluvust, mis määratakse kindlaks hagi esitamise ajal esitatud asjaolude põhjal.“

III. Põhikohtuasi, eelotsuse küsimused ja menetlus Euroopa Kohtus

12. Eelotsusetaotlusest ja Euroopa Kohtule esitatud seisukohtadest nähtub, et EL ja TP sõlmisid 25. aprillil 2008 Caixabankiga hüpoteeklaenulepingu sisuliselt summas 159 000 eurot. Selles lepingus oli siiski sätestatud mitu nn „mitme vääringu“ tingimust ja laen oli seega nomineeritud Jaapani jeenides (JPY).

13. EL ja TP esitasid 10. oktoobril 2016 Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelonale (Barcelona esimese astme kohus nr 49, Hispaania) Caixabanki vastu hagi nõudega esiteks tuvastada nende „mitme vääringu“ tingimuste tühisus, kuna need on ebaõiglased; teiseks arvutada tasuda jäänud laenusumma jääk uuesti välja (nii et leping jääb kehtima eurodes) ja kolmandaks kohustada pank tagasi maksuma summad, mille tarbijad olid kõnealuste lepingutingimuste alusel alates lepingu sõlmimisest ülemääraselt ja alusetult maksnud.

14. Oma hagiavalduses märkisid põhikohtuasja hagejad, et hagi hind on määramata summa. Sellega seoses väitsid nad sisuliselt, et kui laenu jäägi suurus on hagi esitamise päeval 127 269,15 eurot, tuleks see „mitme vääringu“ tingimuse tühistamise tagajärjel ümber arvutada ja kohandada pärast seda, kui kõik nende tingimuste tõttu tekkinud kulud ja vahendustasud on teada. Seejärel määrati hagi hind sellisena kindlaks hagi menetlusse võtmise otsuses.

15. Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Barcelona esimese astme kohus nr 49) rahuldab 29. novembri 2018. aasta otsusega ELi ja TP hagi. See kohus tunnistas vaidlustatud „mitme vääringu“ tingimused tühiseks ja kohustas Caixabanki tagastama tarbijatele võimalikud summad, mille nad olid maksnud ja mis ületavad summat, mille nad oleksid maksnud, kui laen oleks olnud algusest peale nomineeritud eurodes, millele lisandub seadusjärgne intress. Lisaks mõistis see kohus kohtukulud välja Caixabankilt. See kohtuotsus muutus hiljem lõplikuks.

16. Seejärel esitas ELi ja TP advokaat kohtukulude kindlaksmääramise kõrvalmenetluses pädevale kohtusekretärile taotluse hüvitada menetlusega seotud kulud summas 25 188,91 eurot, mis sisaldas advokaaditasu arvet summas 19 007,89 eurot. Selle tasu arvutamiseks võeti selles nõudes hagi hinnana aluseks summa 127 269,15 eurot, s.o laenu jääk hagi esitamise ajal⁴.

17. Caixabank vaidlustas nõutud kulud, väites, et need on ülemäära suured. Kohtusekretär rahuldab selle kaebuse 1. oktoobri 2019. aasta otsusega. Ta leidis eelkõige, et LEC artikli 251 ja artikli 411 kohaselt, nagu Hispaania kohtud on neid tõlgendanud, ei saa hagi hinda, kui see on hagi esitamise ajal kindlaks määratud, menetluse hilisemas staadiumis ega ammugi mitte kohtukulude kindlaksmääramise ajal muuta. Kuna käesoleval juhul oli hagi rahuldamise otsuses vastavalt hagiavalduses märgitule tuvastatud, et hagihind on määramata summas, tuli seda hinda selliseks pidada ka kohtukulude kindlaksmääramise raames. Järelikult tuli vastavalt Barcelona advokatuuri kohtukulude kindlaksmääramise suunistele hüvitatava advokaaditasu suuruseks hinnata 30 000 eurot. Lisaks võib Caixabanki LEC artikli 394 lõike 3 alusel kohustada maksuma põhikohtuasja hagejatele üksnes advokaaditasu, mis ei ületa kolmandikku sellest summast.

18. Põhikohtuasja hagejad esitasid seejärel viimati nimetatud otsuse peale teistmisavalduse. Neil asjaoludel, kuna Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelonal (Barcelona esimese astme kohus nr 49) oli kahtlusi, kas LEC artikkel 251, artikli 394 lõige 3 ja artikkel 411, nagu neid on tõlgendanud Hispaania kohtud, on kooskõlas direktiiviga 93/13, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [LEC] artikli 251, artikli 394 lõike 3 ja artikli 411 kohtulik tõlgendus, mis on antud 1. oktoobri 2019. aasta otsusega ja mille kohaselt samastatakse hagi hind majandusliku huviga, mida kohtuasi endast kujutab, ja mis seega vähendab tasu, mida tarbija maksis oma advokaadile, kindla summa alusel (18 000 eurot), mis on seadusega kindlaks määratud ainult juhuks, kui hagi hinda ei saa kindlaks määrata, mitte aga juhuks, kui see hind ei ole kindlaks määratud, on vastuolus direktiivi [93/13] artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1, kuna tarbijale ei saa taastada

⁴ Neid andmeid ei ole eelotsusetaotluses esitatud. Need tulenevad ELi ja TP ning Caixabanki esitatud seisukohtadest (vt selle kohta käesoleva ettepaneku punkt 23).

faktilist ja õiguslikku olukorda, milles ta oleks, kui nimetatud lepingutingimust ei oleks olnud, vaatamata sellele, et kohus on teinud tarbija kasuks otsuse, milles tunnistati lepingutingimus ebaõiglaseks, ja kuna kulude piiramisega seotud ebamõistlikku menetlustingimust ei kõrvaldata, kui selle kõrvaldamine tagaks tarbijale tema õiguste õiguspäraselt kasutamiseks kõige sobivamad ja tõhusamad vahendid?

2. Kas LEC artikli 394 lõige 3 on sellisena vastuolus direktiivi [93/13] artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1 ning muudab selle direktiiviga tarbijatele antud õiguste kohtuliku kasutamise võimatuks või ülemäära raskeks, kuna selle artikliga tarbijale kehtestatud piirang, mis seisneb selles, et tarbija peab kandma osa oma kohtukuludest, tähendab, et ei saa taastada faktilist ja õiguslikku olukorda, milles tarbija oleks, kui sellist lepingutingimust ei oleks olnud, vaatamata sellele, et kohus on tarbija kasuks teinud otsuse, milles tunnistati see lepingutingimus ebaõiglaseks, ja kuna kulude piiramisega seotud ebamõistlikku menetlusnõuet ei kõrvaldata, kui selle kõrvaldamine tagaks tarbijale tema õiguste kasutamiseks kõige sobivamad ja tõhusamad vahendid?“

19. 7. juuli 2020. aasta eelotsusetaotlus saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 12. augustil. Euroopa Kohtule esitasid kirjalikud seisukohad EL ja TP, Caixabank, Hispaania ja Poola valitsus ning Euroopa Komisjon. Samad pooled ja huvitatud isikud, peale Poola valitsuse, vastasid ka kirjalikult Euroopa Kohtu 11. mail 2021 esitatud küsimustele.

IV. Õiguslik analüüs

A. Kohtualluvus

20. Kõigepealt väidavad Hispaania valitsus ja sisuliselt ka Caixabank, et Euroopa Kohtul puudub pädevus käesolevaid eelotsuse küsimusi lahendada.

21. See vastuväide tuleb minu arvates tagasi lükata. Kuigi on tõsi, et tsiviilkohtumenetluses kohtukulude kindlaksmääramise küsimused ei kuulu iseenesest direktiivi 93/13 kohaldamisalasse, tuletan meelde, et põhikohtuasi puudutab mitme lepingutingimuse ebaõiglase laadi selle direktiivi tähenduses. Need menetluslikud küsimused tõstatatakse seega kohtuvaidluses, mille ese on tarbijatele sellest direktiivist tulenevad õigused. Sellises kontekstis tuleb välja selgitada, kas kohtukulud käsitlevad Hispaania õigusnormid on vastuolus sama direktiivi artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1 koostoimes tõhususe põhimõttega. Seega kuulub olukord igati liidu õiguse kohaldamisalasse ja esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist. Seega on Euroopa Kohtul ilmselgelt olemas pädevus seda menetleda⁵.

B. Vastuvõetavus

22. Caixabank ja Hispaania valitsus väidavad samuti, et eelotsuse küsimused on vastuvõetamatud. Nende sõnul ei sisalda *esiteks* eelotsusetaotlus vajalikke faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, mis võimaldaksid Euroopa Kohtul anda esitatud küsimusele tarviliku vastuse.

⁵ Vt analoogia alusel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-224/19 ja C-259/19, edaspidi „kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria“, EU:C:2020:578, punkt 45). Kui 27. märtsi 2014. aasta kohtuotsuses Torralbo Marcos (C-265/13, EU:C:2014:187) ja 8. detsembri 2016. aasta kohtuotsuses Eurosaneamientos jt (C-532/15 ja C-538/15, EU:C:2016:932), millele viitasid Caixabank ja Hispaania valitsus, leidis Euroopa Kohus, et tal puudub pädevus vastata küsimustele, mis puudutavad riigisiseste menetlusnormide kooskõla liidu õigusega, siis just nimelt seepärast, et need küsimused olid esitatud kohtuvaidlustes, mis ei puudutanud liidu õigusest tulenevaid õigusi.

23. Märgin selle kohta, et põhikohtuasja hagejate advokaadi poolt kohtukulude kindlaksmääramise raames nõutud tasu summat ei ole küll märgitud eelotsusetaotluses, milles ei ole ka märgitud, kas see summa ületab LEC artikli 394 lõikes 3 ette nähtud ülemmäära. Kuid peale selle, et see teave sisaldub põhikohtuasja poolte seisukohtades, on selles eelotsusetaotluses sisalduv faktiliste asjaolude kirjeldus, olgugi et see on lühike, minu hinnangul siiski piisav selleks, et mõista eelotsuse küsimuste aluseks olevaid olukordi ja võimaldada Euroopa Kohtul anda tarvilik vastus.

24. Teiseks rõhutab Caixabank, et esimese küsimuse sõnastus ja eelotsusetaotluse sisu on omavahel vastuolus. Nimelt annab eelotsusetaotluse esitanud kohus selles küsimuses ekslikult mõista, et 18 000 euro suurune summa, mis on sätestatud LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu teises lauses, võeti ELile ja TP-le hüvitatava advokaaditasu arvutamise aluseks, kuigi eelotsusetaotluses on märgitud, et tegelikult võttis kohtusekretär aluseks 30 000 euro suuruse summa, mis on ette nähtud Barcelona advokatuuri kohtukulude kindlaksmääramise suunistes.

25. Mulle näib, et selles küsimuses on eelotsusetaotluses tõepoolest vastuolu. Selles taotluses ei ole muide ka selgitatud põhjusi, miks kohaldati artikli 394 lõikes 3 ette nähtud summa asemel kõnealust 30 000 euro suurust summat. Sellegipoolest ei ole see vastuolu minu arvates piisav selleks, et tunnistada esitatud küsimused vastuvõetamatuks. Euroopa Kohus peab nimelt andma üldise vastuse küsimuses, kas riigisisene kohtukulude kindlaksmääramise kord, milles on ette nähtud advokaaditasu ülemmäär olenevalt hagi hinnast, on [liidu õigusega] kooskõlas, olenemata põhikohtuasjas tegelikult aluseks võetud hinnast. See summa ei ole seega taotletud tõlgenduse jaoks määrav.

26. Kolmandaks väidavad Caixabank ja Hispaania valitsus, et eelotsusetaotlus sisaldab tõendamata või koguni ekslikke väiteid. Eelkõige annab eelotsusetaotluse esitanud kohus selles taotluses mõista, et põhikohtuasja hagejad maksid või on vähemasti kohustatud maksuma kõik advokaaditasud, mida nende advokaat kohtukulude kindlaksmääramise raames nõuab, ilma et ta oleks seda aspekti tõendanud, ning samas nähtub toimiku materjalidest, et see nii ei ole. Samal põhjusel on esitatud küsimused nende arvates hüpoteetilised. Nende sõnul ei ole mingit kahtlust, et põhikohtuasja hagejad saavad vastavalt õigusnormidele, mis Hispaanias reguleerivad kohtukulude hüvitamist, kõik kohtukulud, mida nad on kandnud, Caixabankilt tagasi⁶.

27. Siinkohal piisab sellest, kui meenutada, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses kuulub igasugune faktiliste asjaolude hindamine liikmesriigi kohtu pädevusse. Euroopa Kohus on volitatud tegema otsust liidu õigusnormide tõlgenduse või kehtivuse kohta ainult nende asjaolude põhjal, mille on see kohus talle esitanud⁷. Caixabank ja Hispaania valitsus ei saa seega seada Euroopa Kohtus kahtluse alla faktilist laadi eeldust, mille on eelotsusetaotluse esitanud kohus oma küsimustes esitanud ja mille kohaselt tasusid põhikohtuasja hagejad advokaaditasu või vähemasti peavad seda tegema, kuna neid tasusid ei saa jätta põhikohtuasja kostja kanda.

⁶ Nimelt on põhikohtuasja kaebajate ja nende advokaadi vahel sõlmitud advokaaditasu kokkuleppes väidetavalt märgitud, et nad leppisid kokku fikseeritud tasu ja muutuvtasu suuruses, mida kohaldatakse soodsa kohtuotsuse korral ja kohtukulude pangalt väljamõistmise korral. Nimetatud hagejad peaksid väidetavalt maksuma ainult kindlaks määratud osa, mille suurus on 1200 eurot (ilma käibemaksuta). Seevastu muutuvtasu peaks advokaat saadud kohtukulude summa pealt otse kinni pidama. 1200 euro suurune summa on aga LEC artikli 394 lõikes 3 ette nähtud ülemmäärast väiksem ja selle katab suures osas summa, mida Caixabank nõustub kohtukuludeks tasuma.

⁷ Vt eelkõige 29. aprilli 2021. aasta kohtuotsus Bank BPH (C-19/20, EU:C:2021:341, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).

28. *Lõpuks* vaidlustab Hispaania valitsus konkreetselt esimese küsimuse vastuvõetavuse osas, milles see puudutab LEC artiklis 411 kodifitseeritud *perpetuatio jurisdictionis*'e põhimõtet, viidates mitmele asjaolule, mis minu arvates kuuluvad selle küsimuse sisu alla⁸. Järelikult, kuigi neid asjaolusid võib sellele küsimusele vastamisel arvesse võtta, ei ole need minu arvates asjakohased küsimuse vastuvõetavuse hindamisel⁹.

C. Sisulised küsimused

29. Käesoleva kohtuasja taustaks on probleemid, mis on Euroopa Kohtule hästi teada¹⁰ ja mis puudutavad välisvaluutas nomineeritud laenulepinguid, mille on tarbijad sõlminud pankades, muu hulgas Hispaania pankades.

30. Käesoleval juhtumil sõlmisid EL ja TP Caixabankiga sellise krediidilepingu, mis oli nomineeritud Jaapani jeenides (JPY). Need tarbijad esitasid siiski hagi nõudega tuvastada, et krediidilepingus ette nähtud „mitme vääringu“ tingimused, mille tagajärjel indekseeriti igakuised laenumaksed selle valuuta kursiga, on ebaõiglased.

31. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu eelotsuse küsimused ei puuduta vaidlusaluste tingimuste kooskõla liidu õigusega. See kohus on juba tuvastanud, et need on direktiivi 93/13 artikli 3 lõike 1 tähenduses ebaõiglased, sisulistes küsimustes tehtud kohtuotsuses, mis on muutunud lõplikuks¹¹. Sellega seoses jättis nimetatud kohus vastavalt selle direktiivi artikli 6 lõikele 1 need tingimused kohaldamata (tuvastades, et need on täielikult tühised, nagu on ette nähtud Hispaania õiguses) ja jättis lepingu ülejäänud osas kehtima, nii et laenu ainsaks vääringuks on nüüd euro¹². Sama kohus kohustas ka Caixabanki maksma põhikohtuasja hagejatele tagasi võimalikud summad, mille need olid nimetatud tingimuste alusel tasunud alusetult, mis tähendas, et tuli uuesti välja arvutada kuumaksed, mida nad oleksid maksnud, kui laen oleks algusest peale olnud nomineeritud eurodes, ning määrata kindlaks vahendustasud, mida see pank „mitme vääringu“ mehhanismiga seoses võttis.

32. Käesolevad eelotsuse küsimused puudutavad seevastu täpse kohtukulude summa küsimust ja täpsemalt advokaaditasu summat, mille ulatuses on põhikohtuasja hagejatel õigus selle menetluse tulemusel Caixabankilt Hispaania õiguse kohaselt hüvitist saada.

33. Selle kohta on Hispaania õigusnormides sisuliselt ette nähtud, et tsiviilkohtumenetluses on kohtuvaidluse kaotanud pool põhimõtteliselt kohustatud kandma kohtuasja võitnud poole kohtukulud, kaasa arvatud tema advokaadi tasud¹³. Käesolevas asjas mõisteti Caixabankilt seega ELile ja TP-le välja nende kohtukulud.

⁸ Vt nende asjaolude kohta käesoleva ettepaneku punktid 76–77.

⁹ Vt analoogia alusel 4. oktoobri 1991. aasta kohtuotsus *Society for the Protection of Unborn Children Ireland* (C-159/90, EU:C:1991:378, punkt 15).

¹⁰ Vt eelkõige 30. aprilli 2014. aasta kohtuotsus *Kásler ja Káslerné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:282); 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Andriciuc jt* (C-186/16, EU:C:2017:703) ning 10. juuni 2021. aasta kohtuotsus *BNP Paribas Personal Finance* (C-609/19, EU:C:2021:469).

¹¹ Eelotsusetaotluses ei ole selgitatud põhjuseid, miks tunnistati vaidlusalused tingimused ebaõiglaseks. Hispaania valitsuse seisukohtadest nähtub siiski, et Hispaania kohtud kontrollivad rangelt seda liiki „mitme vääringu“ lepingutingimusi ja leiavad üldiselt, et need ei ole tarbijale piisavalt läbipaistvad. Vt Euroopa Kohtu praktikas, mis käsitleb analoogsete tingimuste suhtes kohaldatavaid läbipaistvuse nõudeid, 10. juuni 2021. aasta kohtuotsus *BNP Paribas Personal Finance* (C-609/19, EU:C:2021:469, punktid 40–57 ja seal viidatud kohtupraktika).

¹² Vt lepingu sellise kehtima jätmise tingimuste kohta eelkõige 14. märtsi 2019. aasta kohtuotsus *Dunai* (C-118/17, EU:C:2019:207, punkt 40).

¹³ Vt LEC artikli 394 lõige 1.

34. Kui kohtukulude väljamõistmise otsus on jõustunud, määrab asja menetleva kohtu kohtusekretär, kes on selles valdkonnas pädev¹⁴, kindlaks ja kohandab täpse kohtukulude summa, mida on kohtukulude kindlaksmääramise menetluses kohtuasja võitnud poolel õigus tagasi saada, võttes arvesse advokaatide, õigusnõustajate või teiste asjaga seotud ekspertide esitatud tasuarveid, ning võttes arvesse juhtumi asjaolusid, eelkõige *hagi hinda*, aga ka nende kutseala esindajate tegelikult tehtud tööd, kohtuasjale pühendatud aega ning kohtuasja keerukust.

35. Ühelt poolt on siiski LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu esimeses lauses ette nähtud ülemmäär, mida kohaldatakse eeskätt kohtuasja võitnud poole advokaaditasule. Konkreetselt saab poolt, kellelt on kohtukulud välja mõistetud, põhimõtteliselt¹⁵ kohustada maksma nende tasude eest kokku ainult summa, mis *ei ületa kolmandikku hagi hinnast*. Kui selliselt nõutud advokaaditasud ületavad seda ülemmäära, peab kohtusekretär üldjuhul neid tasusid „vähendama“¹⁶.

36. Teiselt poolt tuleb selles kontekstis LEC artikli 251 kohaselt hagi hinda täpsustada hagiavalduses olenevalt majanduslikust huvist, mida hagi endast hageja jaoks kujutab. Selle kohta on selle artikli lõikes 1 ette nähtud, et kui nõutakse kindlat summat, vastab hagi hind sellele summale, ning kui hagi hind ei ole isegi suhtelises vormis kindlaks määratud, siis loetakse, et hagi hind on määramata summas.

37. Käesolevas asjas märkisid EL ja TP oma hagiavalduses algul, et hagi hind on määramata summa. Sellega seoses täpsustasid nad sisuliselt, et kuigi majanduslik huvi, mida hagi endast nende jaoks kujutab, vastab laenu jäägile hagi esitamise päeva seisuga (umbes 120 000 eurot), tuleb see jääk „mitme vääringu“ tingimuse tühistamise tagajärjel uuesti üle vaadata. Seetõttu oli selle väärtuse täpselt teada saamiseks vaja ära oodata sisuline kohtuotsus. Seejärel võtsid põhikohtuasja hagejad kohtukulude kindlaksmääramise raames, hüvitamisele kuuluva advokaaditasu arutamiseks, aluseks selle sama hüve – laenu jäägi väärtuses.

38. Siiski ei saa Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) väljakujunenud kohtupraktika kohaselt LEC artiklis 411 kodifitseeritud *perpetuatio iurisdictionis*'e menetluspõhimõtet kohaldades enam hiljem muuta hagi hinda, kui see on hagi menetlusse võtmise otsuses juba tuvastatud – muuta ei saa seda ei menetluse hilisemas staadiumis ega ammugi mitte pärast menetluse lõpetamist, kohtukulude kindlaksmääramise käigus. Seda kohtupraktikat järgis kohtusekretär põhikohtuasjas. Ta leidis, et käesoleval juhul tuleb hagi hinda, sealhulgas nende kulude kindlaksmääramiseks, pidada muutumatult määramatuks¹⁷.

39. Selle tõlgenduse mõjul piiratakse nende advokaaditasude summat, mida võivad põhikohtuasja hagejad Caixabankilt tagasi saada. Nimelt tuleb samuti (vähemalt ühe osa)¹⁸ Hispaania kohtupraktika kohaselt vaidlused, mille hagi hind on „määramata“, samastada vaidlustega, mille väärtust ei ole LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu teise lause tähenduses võimalik „hinnata“. See säte näeb ette, et põhimõtteliselt¹⁹ hinnatakse sellistes vaidlustes kohtukulude kindlaksmääramiseks hagi hinna suuruseks 18 000 eurot. LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu

¹⁴ Vt LEC artikkel 243.

¹⁵ Vt selle kohta käesoleva ettepaneku punkt 67.

¹⁶ Vt LEC artikkel 243.

¹⁷ Vt käesoleva ettepaneku punktid 16 ja 17.

¹⁸ Seda punkti EL ja TP vaidlustavad (vt käesoleva ettepaneku punkt 74).

¹⁹ Välja arvatud juhul, kui kohus otsustab kohtuasja keerukuse tõttu teisiti.

esimeses lauses ette nähtud ülemmäära kohaldamisel võib kohtuvaidluse kaotanud pool olla seega kohustatud hüvitama üksnes advokaaditasu, mis on maksimaalselt kolmandik sellest summast ehk 6000 eurot.

40. Tuletan siiski meelde, et käesoleval juhul näib, et 18 000 euro suurust soovituslikku summat ei kohaldata. Selle asemel võeti aluseks 30 000 euro suurune väärtus²⁰. Vaidlusaluse ülemmäära kohaldamisel võisid põhikohtuasja kaebajad seega nõuda Caixabankilt advokaaditasuna maksimaalselt 10 000 eurot. Igal juhul on probleem sama. Kui tarbija ja tema advokaat on, nagu põhikohtuasjas, kokku leppinud advokaaditasu sellest ülemmäärast suuremas summas (käesoleval juhul ligikaudu 26 000 eurot), tuleb ülejäänud osa sellest kulust kanda esimesel.

41. EL ja TP, kelle seisukohta jagab Euroopa Kohtu ees ka komisjon, leiavad aga, et selline tulemus on liidu õigusega vastuolus. Kui tarbija peaks kandma kõik või osa kohtukuludest, mis kaasnevad talle direktiivist 93/13 tulenevate õiguste kohtus maksmata panemisega, sealhulgas oma advokaadiga kokku lepitud tasud, ja seda vaatamata sellele, et ta on kohtuvaidluse sisulistes küsimustes võitnud (asja menetlenud kohus on tuvastanud, et vaidlustatud tingimus on ebaõiglane, ja kohustanud müüjat või teenuste osutajat selle alusel välja makstud summad tagasi maksmata), ei saa taastada sama tarbija õiguslikku ja faktilist olukorda, milles ta oleks, kui seda tingimust ei oleks olnud, nagu seda nõuavad selle direktiivi artikli 6 lõige 1 ja artikli 7 lõige 1, nagu neid on tõlgendatud kohtuotsuses Gutiérrez Naranjo jt²¹. See takistaks ka tarbijatel kasutada kõnealuselt direktiivist tulenevaid õigusi.

42. Selles kontekstis soovitakse *ühelt poolt* eelotsusetaotluse esitanud kohtu teise küsimusega, mida tuleb käsitleda esimesena, sisuliselt teada saada, kas direktiivi 93/13 artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1, tõlgendatuna koostoimes tõhususe põhimõttega, on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid nagu LEC artikli 394 lõige 3, mis näeb lepingutingimuse ebaõiglust käsitleva kohtuvaidluse poolte kohtukulude kindlaksmääramise raames ette ülemmäära, mida, lähtudes hagi hinnast, kohaldatakse advokaaditasudele, mida võib kohtuasja võitnud tarbija tagasi saada müüjalt või teenuste osutajalt, kellelt on kohtukulud välja mõistetud. Selgitan jaos 1, miks see põhimõtteliselt nii ei ole.

43. *Teiselt poolt* soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esimese küsimusega, mida tuleb käsitleda teisena, teada, kas LEC artikli 251, artikli 394 lõike 3 ja artikli 411 kohtupraktikas tõlgendamine nii, et juhul, kui tarbija on hagiavalduses märkinud, et hagi hind on määramata summa, ei või ta seda kohtukulude kindlaksmääramise raames enam muuta, ja et kohtuvaidlustes, mille hagi hind on määramata, hinnatakse hüvitamisele kuuluvate advokaadikulude välja arvutamiseks haghinnaks 18 000 eurot (või käesoleval juhul pigem 30 000 eurot), on direktiivi 93/13 artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1 vastuolus. Esitan jaos 2 põhjused, miks ma nii ei arva, tingimusel et eelotsusetaotluse esitanud kohus teatavaid aspekte kontrollib.

²⁰ Vt käesoleva ettepaneku punktid 24 ja 25.

²¹ 21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus (C-154/15, C-307/15 ja C-308/15, edaspidi „kohtuotsus Gutiérrez Naranjo“, EU:C:2016:980, punktid 61 ja 62).

1. Asjaolu, et liidu õigusega ei ole põhimõtteliselt vastuolus riigisisese õigusnormid, millega kehtestatakse tarbijale hüvitatavate kohtukulude summale ülemmäär (teine küsimus)

44. Nagu Poola valitsus rõhutab, tähendab eelotsusetaotluse esitanud kohtu teine küsimus, mis on ümber sõnastatud käesoleva ettepaneku punktis 42, sisuliselt seda, kas direktiiv 93/13 kohustab liikmesriike nägema tarbijale, kes on kohtuvaidluse [lepingutingimuse] ebaõigluse tuvastamise menetluses võitnud, õiguse nõuda asjaomaselt müüjalt või teenuste osutajalt kõigi selle menetluse raames kantud kohtukulude hüvitamist.

45. Erinevalt EList ja TPst ning samamoodi nagu Hispaania ja Poola valitsus mina nii ei arva.

46. Esiteks ei arva ma, et tõlgendus, mille Euroopa Kohus andis kohtuotsuses Gutiérrez Naranjo direktiivi 93/13 artikli 6 lõikele 1, vastaks sellele küsimusele kui sellisele.

47. Tuletan siinkohal meelde, et artikli 6 lõikes 1 on seatud eesmärk, et ebaõiglasel tingimused müüjate või teenuste osutajate ja tarbijate vahel sõlmitud lepingutes ei või olla tarbijale „siduvad“. Kohtuotsuses Gutiérrez Naranjo täpsustas Euroopa Kohus veel, et selle sätte kohaselt tuleb ebaõiglast lepingutingimust „põhimõtteliselt käsitada nii, et seda ei ole kunagi olemas olnud, mistõttu ei saa sellel olla tagajärgi tarbijale“. Seetõttu „peab lepingutingimuse ebaõigluse kohtulik tuvastamine tarbija jaoks põhimõtteliselt tagajärjena kaasa tooma selle õigusliku ja faktilise olukorra taastamise, milles ta oleks olnud selle lepingutingimuse puudumisel“²².

48. Viimati nimetatud väite abil tuletas Euroopa Kohus artikli 6 lõikest 1 tarbijatele „abinõu“ (*remedy*), nimelt õiguse võimalikud ebaõiglase tingimuse alusel alusetult makstud summad tagasi nõuda, ning seda selleks, et selle õigusnormi eesmärgi vastaselt niisuguse lepingutingimusega juba tekitatud tagajärgi saaks nii palju kui võimalik kõrvaldada tagasiulatuvalt²³.

49. Käesoleval juhul panid põhikohtuasja hagejad selle õiguse kohtus edukalt maksuma. Vaidlusaluste „mitme vääringu“ tingimuste tagajärjed tuleb vastavalt eelotsusetaotluse esitanud kohtu lõplikule kohtuotsusele Caixabankil tagasiulatuvalt kustutada. Õiguslikust vaatepunktist taastati tarbijatele seega õiguslik ja faktiline olukord, milles nad oleksid olnud ilma nimetatud lepingutingimusest, nii nagu Euroopa Kohus seda mõistis.

50. Seevastu ei saa selle „abinõu“ küsimust, mille tarbijad sisuliselt saavad, segi ajada neile kohtumenetlusega seoses kaasnevate kohtukulude hindamise küsimusega, mida direktiivi 93/13 artikli 6 lõige 1 ei reguleeri.

51. Tsiviilkohtumenetluses kohtukulude kindlaksmääramise eeskirjad on nimelt menetlusnormid. Kui neid kohaldatakse tarbija algatatud kohtuvaidluses ja selleks et tuvastada, et lepingutingimus on direktiivi 93/13 tähenduses ebaõiglane, siis on need normid – väljakujunenud väljenduse järgi – „menetlusnormid, mis tagavad siseriiklikus õiguses isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse“²⁴. Nagu rõhutavad Hispaania ja Poola valitsus, kuuluvad Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt sellised menetlusnormid liidu õiguses ühtlustamise puudumise korral *liikmesriikide menetlusautonoomia* valdkonda, kui võrdväarsuse ja tõhususe põhimõttest ei tulene teisiti²⁵.

²² Kohtuotsus Gutiérrez Naranjo (punkt 61).

²³ Vt kohtuotsus Gutiérrez Naranjo (punkt 62: „liikmesriigi kohtu kohustusega jätta kohaldamata ebaõiglane lepingutingimus, mis näeb ette teatavate summade alusetu maksmise, kaasneb tagajärjena põhimõtteliselt kohustamine samade summade tagasimaksmisele“).

²⁴ Vt eelkõige kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (punktid 83 ja 95 ning seal viidatud kohtupraktika).

²⁵ Vt eelkõige kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (punktid 83 ja 95 ning seal viidatud kohtupraktika).

52. Selles kontekstis ja *teiseks* tuleb meenutada, nagu teeb Poola valitsus, et üldiselt ei ole tõhususe põhimõttega (mis on ainsana käesolevas kohtuasjas²⁶ kõne all) põhimõtteliselt vastuolus see, et kui tarbija esitab hagi lepingutingimuse ebaõigluse tuvastamise nõudes, kannab ta teatavaid menetluskulusid. Menetluskulud ei tohi siiski olla nii kõrged, et see muudaks direktiivist 93/13 tulenevate õiguste kasutamise tarbija jaoks „praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks“. Teisisõnu oleks selle põhimõttega vastuolus, kui niisugune õiguskaitsevahend oleks tarbija jaoks üle jõu käivalt kulukas²⁷.

53. Seega ei ole asjaolu, et sellise hagi esitamine eeldab advokaadi abi, nagu see näib olevat Hispaanias, ja tõsiasi, et tarbija peab maksma vähemalt osa selle advokaadi tasust, iseenesest tõhususe põhimõttega vastuolus²⁸. Kuna aga üldjuhul moodustavad need tasud olulise osa kohtumenetlusega kaasnenud kuludest²⁹, siis juhul, kui tarbija saab kohtuvaidluse võitmise korral jätta müüja või teenuste osutaja kanda vaid väikese osa sellest tasust või üldse mitte midagi, võib see tõsiselt pärssida tema kohtusse pöördumist³⁰. Advokaadikulud võivad seega paljudes olukordades, olenevalt kohaldatavatest tasumääradest ja võrreldes kasuga, mida tarbija vaidlusest saaks, osutada tema jaoks üle jõu käivalt kulukaks, mis muudavad talle direktiivist 93/13 tulenevate õiguste kohtus maksmapaneku ülemäära raskeks³¹.

54. Sellegipoolest tuleneb eelnevast minu arvates, et tarbija, kes on kohtumenetluses võitnud, peaks saama nõuda kohtumenetluses kaotanud müüjalt või teenuste osutajalt kohtukulude kindlaksmääramise raames mitte kogu kokku lepitud advokaaditasu, vaid *mõistliku ja proportsionaalse summa* võrreldes kuludega, mida tal tuli sellise hagi esitamiseks objektiivselt kanda, see tähendab summa, mis on piisav selleks, et korvata seda, et nimetatud tasu võib olla üle jõu käivalt kulukas. Vastasel juhul, nagu Caixabank on rõhutanud, võiksid tarbijad nõuda sellise menetluse raames advokaadiga vabalt kokku lepitud ja suurema, koguni väga palju suurema tasu tagasimaksmist kui see, mis oli objektiivselt vältimatu³².

55. Liikmesriikidel on menetlusautonoomia raames selles osas suur kaalutusõigus. Nad võivad põhimõtteliselt tagada eelmises punktis nimetatud nõude täitmise seoses oma riigisiseste kohtukulude kindlaksmääramise eeskirjadega, milles on – nagu Poola valitsus oma seisukohtades õigesti rõhutas – teatud erinevused, mis on tingitud sellest, et see valdkond ei ole Euroopa tasandil ühtlustatud: teatavais eeskirjades on ette nähtud, et kohtuvaidluse kaotanud pool hüvitab vaidluse

²⁶ Euroopa Kohtule ei ole esitatud küsimust võrdväarsuse põhimõtte kohta. Igal juhul ei ole talle teada ühtegi asjaolu, mis seaks kahtluse alla LEC artikli 394 lõike 3 kooskõla nimetatud põhimõttega. Caixabanki ja Hispaania valitsuse esitatud andmete kohaselt kohaldatakse seda sätet vahet tegemata menetluste suhtes, mille ese on liidu õigusest tulenevad õigused, ja menetlustele, mille esemeks on liikmesriigi õigusest tulenevad õigused. Vt selle kohta kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (punkt 96).

²⁷ Vt selle kohta 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:800, punkt 41); 12. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Baczó ja Vizsnyiczai (C-567/13, EU:C:2015:88, punktid 50, 52 ja 53) ning 3. aprilli 2019. aasta kohtuotsus Aqua Med (C-266/18, EU:C:2019:282, punkt 54). Vt ka kohtujurist Mengozzi ettepanek kohtuasjas Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:532, punktid 35, 36 ja 56).

²⁸ Vt selle kohta 12. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Baczó ja Vizsnyiczai (C-567/13, EU:C:2015:88, punktid 54 ja 55).

²⁹ Vt selle kohta 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611, punkt 22).

³⁰ Caixabank rõhutas oma seisukohtades asjaolu, et tasu, mida advokaadid kohtukulude kindlaksmääramise menetluste raames nõuavad, ei vasta tingimata tasule, mille kohta nad klientidele arve esitavad, ning väitis uuesti, et käesoleval juhul on tasud, mida peavad põhikohtuasja hagejad maksma, palju madalamad kui nende advokaadi nõutud tasud (vt käesoleva ettepaneku joonealune märkus 6). Seega ei ole eelotuse küsimuste eesmärk mitte kaitsta tarbijate huvi mitte kanda kohtukulusid, vaid nende advokaatide huvi nõuda suuremat tasu. Olen siiski arvamusel, et nende kahe aspekti vahel on ilmne seos.

³¹ Vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, punkt 68) ning analoogia alusel kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanek kohtuasjas United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:201, punkt 68). Euroopa Kohus on muide juba märkinud, et „[k]ohtuvaidlustes, mille hind on tihti piiratud, võib advokaaditasu olla suurem kui kaalul olev huvi, mis võib sundida tarbijat loobuma enda kaitsmisest ebaõiglase tingimuse kohaldamise vastu“ (vt eelkõige 27. juuni 2000. aasta kohtuotsus Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores (C-240/98–C-244/98, EU:C:2000:346, punkt 26)).

³² Vt selle kohta kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanek kohtuasjas United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:201, punktid 53, 65 ja 66).

võitnud poole advokaaditasu täies ulatuses; teistes, sh Hispaania normides, on aga sätestatud, et kohtuvaidluse võitnud pool saab kohtukulude kindlaksmääramisel tagasi nõuda vaid osa nendest tasudest.³³ Kõik need eeskirjad on kooskõlas tõhususe põhimõttega, tingimusel et – kordan – need võimaldavad tarbijal saada müüjalt või teenuste osutajalt kohtukuludena tagasi mõistliku ja proportsionaalse summa oma advokaadi tasu katteks.

56. Erinevalt EList ja TPst ning samamoodi nagu Caixabank ja Hispaania valitsus ei arva ma, et kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria seaks selle tõlgenduse kahtluse alla.

57. Selles kohtuotsuses otsustas Euroopa Kohus, et direktiivi 93/13 artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1 koostoimes tõhususe põhimõttega on vastuolus „kord, mis võimaldab jätta osa menetluskuludest tarbija kanda vastavalt sellele, millises ulatuses mõistetakse välja alusetult makstud summad pärast lepingutingimuse tühisuse tuvastamist selle ebaõiglase laadi tõttu“. Euroopa Kohtu sõnul tekitab niisugune kohtukulude kord olulise takistuse, mis võib heidutada tarbijaid pöördumast kohtusse, et tuvastada lepingutingimuse ebaõiglus³⁴.

58. Konkreetsemalt puudutas nimetatud kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasi LEC artikli 394 lõikeid 1 ja 2. Kui lõikes 1 on ette nähtud – tuletan meelde –, et kohtuvaidluse kaotanud pool peab hüvitama kohtuvaidluse võitnud poole kohtukulud, siis lõikes 2 on sätestatud, et ühe poole nõuete osalise rahuldamise või nende nõuete rahuldamata jätmise korral peab kumbki pool põhimõtteliselt kandma oma kohtukulud ise ning kandma poole ühistest kuludest. Neid sätteid kohaldades ei mõistatud juhul, kui tarbija esitas sama hagi raames tingimuse tühisuse tuvastamise nõude ja ka tingimuse alusel alusetult makstud summade tagasimaksmise nõude, ning kui esimene nõue oli põhjendatud, kuid teise nõude raames nõutud summa ei vastanud tegelikkusele, müüjalt või teenuste osutajalt põhimõtteliselt välja kõiki kohtukulusid³⁵. Just selle kohtukulude jaotamise reegli tunnistas Euroopa Kohus liidu õigusega vastuolus olevaks.

59. Esiteks on mul selle tõlgenduse suhtes teatavad kahtlused. Minu arvates on reegel, et kumbki pool peab teatud nõuete rahuldamise ja rahuldamata jätmise korral kandma enda kulud ise, õigluse reegel, mis esineb sageli liikmesriikide õiguses (nagu ka Euroopa Kohtu kodukorras)³⁶ ega muuda tarbijatele direktiivist 93/13 tulenevate õiguste kasutamist „praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks“. Kui tarbija osa oma nõuete osas kohtuasja kaotab, kuigi kohus on liidu õigust õigesti kohaldanud, tõstatades vajaduse korral omal algatusel küsimuse vaidlusaluste tingimuste ebaõiglusest, ei ole mingit põhjust, miks ei võiks kohtukulusid menetluse poolte vahel jaotada.

60. Igal juhul, isegi kui oletada, et Euroopa Kohus ei ole minuga samal arvamusel, rõhutan *teiseks*, et kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria puudutas pooltevahelise *kohtukulude jaotuse* reeglit. Euroopa Kohus ei vastanud aga küsimusele – milles on praegu asi –, kui suure *kulude summa eest täpselt* ja eelkõige advokaaditasu eest võib kohtuasja võitnud tarbija saada hüvitist müüjalt või teenuste osutajalt, kellelt on kohtukulud välja mõistatud. Seega ei saa sellest põhjendatult järeldada, et tarbijal peaks olema võimalik kohtukulude kindlaksmääramise raames saada tagasi kõik oma advokaadiga kokku lepitud tasud.

³³ Vt liikmesriikides kehtivate erinevate kohtukulusid käsitlevate eeskirjade üksikasjaliku analüüsi kohta <https://e-justice.europa.eu/37/FR/costs?init=true>.

³⁴ Vt kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (punktid 96, 98 ja 99).

³⁵ Vt kohtuotsus Caixabank ja Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (punkt 94).

³⁶ Vt selle kohta Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõige 2.

61. Eespool öeldut arvestades on minu arvates niisugused liikmesriigi õigusnormid nagu LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu esimene lause, millega kehtestatakse advokaaditasule, mille eest võib kohtuasja võitnud tarbija saada hüvitist müüjalt või teenuste osutajalt, kellelt on kohtukulud välja mõistetud, põhimõtteliselt tõhususe põhimõttega kooskõlas. Selline süsteem ei ületa iseenesest kaalutlusruumi, mis on liikmesriikidel nende menetlusautonoomia raames.

62. *Esiteks*, nagu väidab Hispaania valitsus, võimaldab selline ülemmäär teatud määral välja kujundada standardse summa, mis on mõistlik ja proportsionaalne hüvitatavate kulude summa sõltuvalt hagi hinnast ja/või kohtuvaidluse liigist, välistades ebatavaliselt kõrge advokaaditasu hüvitamise³⁷.

63. Teiseks tuletan meelde, et vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale tuleb võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtte kohaldamiseks iga niisuguse juhtumi analüüsimisel, mille puhul kerkib küsimus, kas mingi riigisisene menetlusnorm muudab liidu õiguse praktikas kohaldamise võimatuks või ülemäära raskeks, arvestada selle sätte rolli menetluses tervikuna, menetluse kulgu ja eripära erinevates liikmesriigi ametiasutustes. Seda silmas pidades tuleb vajaduse korral arvesse võtta liikmesriigi õigussüsteemi aluseks olevaid põhimõtteid, nagu õiguskindluse või kaitseõiguste tagamise põhimõte³⁸.

64. Selles osas räägib viimati nimetatud põhimõtte *kõigepealt* sellise ülemmäära kasuks, nagu on ette nähtud LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu esimeses lauses. Nimelt peavad kohtukulude eeskirjad olema võimalikult lihtsamad ja nende tulemused ootuspärased³⁹. Nagu sellega seoses väidab Hispaania valitsus, on see ülemmäär just nimelt osa sellest, mis muudab kohtukulud, mida tuleb menetluse pooltel (sealhulgas tarbijal, kui ta kohtuasja ei võida) kanda, ootuspäraseks.

65. *Seejärel*, nagu väidavad Hispaania ja Poola valitsus, tasakaalustab hüvitatavate kulude ülemmäär kaitseõiguste tagamise huvides omavahel kasu, mida võivad õigussubjektid kohtumenetluses saada, ja riski, mille nad kohtuasja algatamisega võtavad. Seda silmas pidades pakub selline ülemmäär tarbijatele kaitset. Nimelt, kui tarbija peaks sellise ülemmäära⁴⁰ puudumisel riskima sellega, et tal tuleb kanda kõik müüja või teenuste osutaja advokaaditasud (mis võivad olla väga kõrged) juhul, kui viimane peaks kohtuasja võitma, võiks see teda tõsiselt heidutada kohtusse pöördumast⁴¹. Sellest vaatenurgast ei ole niisuguse õigusnormi nagu LEC artikli 394 lõike 3 tagajärjeks mitte tarbijat heidutada, vaid vastupidi julgustada neid oma õigusi kohtus maksma panema.

³⁷ Vt analoogia alusel 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:611, punkt 25). Mis puutub küsimusse, millised on tarbijale tema õiguste või kaitse tarvilikult tagamiseks vältimatud kulud, siis leian samamoodi nagu Poola valitsus, et liikmesriikide ametiasutustel on põhimõtteliselt kõige paremad võimalused kokkuleppel õiguskutsealade esindajate ja teiste asjaomaste isikutega kindlaks määrata teatud liiki või teatava väärtusega kohtuasjade maksumus (vt analoogia alusel kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanek kohtuasjas *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:201, punktid 73 ja 75)).

³⁸ Vt eelkõige 10. juuni 2021. aasta kohtuotsus *BNP Paribas Personal Finance* (C-776/19-C-782/19, EU:C:2021:470, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

³⁹ Vt selle kohta 6. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus *Orizzonte Salute* (C-61/14, EU:C:2015:655, punkt 61), samuti analoogia alusel 13. veebruari 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. Ühendkuningriik (C-530/11, EU:C:2014:67, punktid 54 ja 58) ja 17. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus *Klohn* (C-167/17, EU:C:2018:833, punkt 70).

⁴⁰ Mõistagi ei saa tarbijakaitse nimel nõuda, et siis, kui tarbija kohtuvaidluse võidab, hüvitamisele kuuluvate kulude ülemmäära ei kohaldataks, vaid seda kohaldataks müüja või teenuste osutaja puhul. Selline tõlgendus oleks poolte võrdsuse põhimõtte (või menetlusliku võrdsuse põhimõtte) rikkumine ja oleks seega vastuolus harta artikliga 47. Vt selle põhimõtte kohta eelkõige 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Toma ja Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci* (C-205/15, EU:C:2016:499, punktid 36 ja 47).

⁴¹ Vt analoogia alusel kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanek kohtuasjas *United Video Properties* (C-57/15, EU:C:2016:201, punktid 67 ja 68).

66. *Lõpuks*, nagu väidab Caixabank, tuleb arvesse võtta riigisisestes õigusnormides ette nähtud mehhanisme, mille eesmärk on leevendada tarbija võimalikke rahalisi raskusi, näiteks seoses õigusabi saamisega, mis võiks võimaldada tarbijal vajaduse korral tasuta advokaaditasu, mis jääb pärast kohtukulude kindlaksmääramist tema kanda⁴².

67. *Lisaks*, nagu väidab Hispaania valitsus, ei kujuta LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu esimeses lauses ette nähtud ülemmäär käesoleval juhul endast absoluutset limiiti. Selle võib kõrvale jätta, vähemasti siis, kui kohus tuvastab selle poole põhjendamatu käitumise, kellelt kohtukulud välja mõistetakse⁴³.

68. *Seda täpsustust arvestades* oleks vastavalt sellele, mida ma selgitasin käesoleva ettepaneku punktis 54, tõhususe põhimõttega vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad kohtuvaidluse võitnud poolele ette hüvitatavate kulude ülemmäära, mis on nii madal, et tarbijad ei saaks üldiselt saada hüvitist mõistlike ja proportsionaalsete kulude eest võrreldes kuludega, mida nad peavad kohtuasja algatamiseks objektiivselt kandma⁴⁴.

69. Nimelt, lisaks sellele, et nendel tingimustel võib niisugune ülemmäär tarbijaid tõsiselt heidutada soovimast oma õigusi kohtus kaitsta, arvan ma, et kui sellise hagi raames peaks müüja või teenuse osutaja kandma ainult tühise osa tarbija advokaaditasust, siis vähendaks see tõsiselt hoiatavat mõju, mida on tahetud direktiivi 93/13 artikli 6 lõikega 1 koostoimes selle direktiivi artikli 7 lõikega 1 siduda lepingutingimuse ebaõiglaseks tunnistamisega, nagu väidavad õigesti EL ja TP ning komisjon⁴⁵.

70. Eespool esitatud põhjendusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata teisele küsimusele, et direktiivi 93/13 artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1 koostoimes tõhususe põhimõttega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mis näevad lepingutingimuse ebaõiglust käsitleva vaidluse poolte kohtukulude kindlaksmääramisel ette ülemmäära, mida kohaldatakse advokaaditasule, mida on kohtuasja võitnud tarbijal õigus tagasi saada müüjalt või teenuste osutajalt, kellelt kohtukulud välja mõistetakse, tingimusel et see ülemmäär võimaldaks tarbijal selle alusel saada hüvitist summas, mis on mõistlik ja proportsionaalne kuludega, mida tal tuli sellise kohtuvaidluse algatamiseks objektiivselt kanda.

2. Hagi hinna kindlaksmääramine tarbijale tagasi makstavate kohtukulude välja arvutamiseks (esimene küsimus)

71. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimene küsimus, mis on kokkuvõtlikult esitatud käesoleva ettepaneku punktis 43, puudutab – tuletan meelde – eeskirju, mis on Hispaania menetlusõiguses ette nähtud hagi hinna kindlaksmääramiseks. Rõhutan kohe, et Euroopa Kohus on pädev analüüsima neid eeskirju, mis on eriti tehnilised, ainult niivõrd, kuivõrd selle hinna alusel arvutatakse välja kohtukulude summa, mis võidakse tarbijale edu⁴⁶ korral hüvitada (arvestades

⁴² Vt eelkõige 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:800, punkt 42) ja 12. veebruari 2015. aasta kohtuotsus Baczó ja Vizsnyiczai (C-567/13, EU:C:2015:88, punkt 55).

⁴³ Nagu on ette nähtud LEC artikli 394 lõike 3 esimeses lõigus. Hispaania valitsus väidab, et Hispaania kohtute praktika kohaselt võib vaidlusaluse ülemmäära kohaldamata jätta ka siis, kui kohtusekretär või menetlev kohtunik tuvastab vaidluse erilise keerukuse. Sellele punktile vaidleb vastu komisjon, kelle sõnul saab vaidluse keerukust arvesse võtta üksnes selle ülemmäära piires. Igal juhul ei ole see aspekt minu arvates esitatud küsimustele vastamisel otsustav.

⁴⁴ Vt analoogia alusel 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611, punktid 26, 29, 30 ja 32).

⁴⁵ Vt analoogia alusel kohtuotsus Gutiérrez Naranjo (punkt 63) ja 28. juuli 2016. aasta kohtuotsus United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:611, punkt 27).

⁴⁶ Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, on hagi hind asjaolu, mis mõjutab muid menetluslikke küsimusi, nagu menetluse laad ja võimalikud õiguskaitsvahendid.

eelkõige LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu esimeses lauses kehtestatud ülemmäära), ja kuivõrd see hind mõjutab seega kulusid, mida ta võib kanda seoses talle direktiivist 93/13 tulenevate õiguste maksmapanemisega kohtus.

72. Euroopa Kohus peab seega käesolevas kohtuasjas jälgima, et ta ei laskuks – nagu põhikohtuasja pooled püüavad teda selleni viia – Hispaania õigusnormide alusel hagi hinna arvutamise üksikasjadesse või koguni asuks lahendada puhtalt selle õiguse küsimusi. Euroopa Kohtul tuleb hoopis piirduda nende normide analüüsimisega, arvestades tõhususe põhimõtet,⁴⁷ kooskõlas tarbijate kanda jäävate kohtukulude üldaspektidega, mille tõin välja vastuses eelmisele küsimusele.

73. *Esiteks* selle kohta, et LEC artikli 253 ja artikli 411 kohaselt, nagu Hispaania kohtud on neid tõlgendanud, tuleb hagi hind kindlaks määrata menetluse alguses hagiavalduses tarbija esitatud teabe alusel ning seda ei saa menetluse hilisemas staadiumis ega ammugi mitte kohtukulude kindlaksmääramise raames muuta, märgin järgmist.

74. *Kõigepealt*, kuigi EL ja TP väidavad, et on olemas lahknev liikmesriigi kohtupraktika, mille kohaselt tuleb kohtukulud Hispaania õiguse kohaselt alati arvutada tarbija jaoks tegeliku majandusliku huvi alusel, sõltumata sisulises menetluses tuvastatud hagi hinnast, rõhutan, et Euroopa Kohtu ülesanne ei ole lahendada liikmesriigi kohtupraktika vastuolusid. Euroopa Kohus peab esitatud küsimusele vastama eelotsusetaotluses selle kohta antud selgitusi arvestades⁴⁸.

75. *Seejärel* tuletan meelde, et nagu on märgitud käesoleva ettepaneku punktis 63, tuleb iga juhtumit, mille puhul kerkib küsimus, kas riigisisene menetlusnorm on vastuolus tõhususe põhimõttega, analüüsida, võttes arvesse selle normi kohta menetluses tervikuna, menetluse kulgu ja eripära erinevates liikmesriigi ametiasutustes ning selle raames liikmesriigi kohtusüsteemi aluseks olevaid põhimõtteid.

76. Caixabank ja Hispaania valitsus väitsid sellega seoses, et LEC artiklis 411 kodifitseeritud *perpetuatio jurisdictionis*'e põhimõte on põhjendatud eelkõige õiguskindluse kaalutlustega. See kindlus tähendab, et pooltel, sealhulgas müüjal või teenuste osutajal, peaks olema võimalik menetluse algusest peale teada vaidluse potentsiaalset majanduslikku maksumust ja sellega kaasnevat tõenäolist finantskoormust⁴⁹. Õigussubjektidel on võimalik kohandada oma käitumist ja eelkõige vastavalt vajalikku menetlusstrateegiat. Need kaalutlused langevad kokku käesoleva ettepaneku punktis 64 esitatud kaalutlustega. Seega näib mulle mõistlik, et hagi hind tuleb kindlaks määrata menetluse alguses ja seda ei saa kohtukulude kindlaksmääramise etapis enam muuta.

77. Seda arvestades ja *lõpuks* märkisid Caixabank ja Hispaania valitsus, et Hispaania õiguse kohaselt on kohtul õigus hageja märgitud hagihinda sisulises menetluses ja vajaduse korral omal algatusel kontrollida. See punkt on minu arvates oluline. Minu arvates peab liikmesriigi kohus

⁴⁷ Tuletan meelde, et Euroopa Kohtule ei ole esitatud küsimust võrdvärsuse põhimõtte kohta. EL ja TP väitsid siiski, et mis hagihinna kindlaksmääramisse puutub, siis hüpoteegiga tagatud nõude täitemenetlusele kohaldatakse soodsamaid eeskirju, mille raames on hagihind üldjuhul vaidlusaluse laenu jääk. Caixabank ja komisjon leiavad, et seda liiki menetlus ei ole võrreldav niisuguse menetlusega, nagu on kõne all põhikohtuasjas, nagu kaldun ka mina arvama. Igal juhul saab asjaomaste õiguskaitsevahendite sarnasust nende eset, alust ja olulisi tunnuseid arvesse võttes hinnata ainult liikmesriigi kohus, kellele on vahetult teada kohaldatavad menetlusnormid (vt eelkõige 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Raiffeisen Bank ja BRD Groupe Société Générale (C-698/18 ja C-699/18, EU:C:2020:537, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).

⁴⁸ Vt selle kohta 29. aprilli 2021. aasta kohtuotsus Bank BPH (C-19/20, EU:C:2021:341, punkt 37).

⁴⁹ Vt kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanek kohtuasjas United Video Properties (C-57/15, EU:C:2016:201, punktid 63 ja 74).

juhul, kui tarbija ei ole oma õigustest tingimata teadlik, viima läbi Euroopa Kohtu praktikas⁵⁰ korduvalt käsitletud „aktiivse sekkumise“, kontrollides vajaduse korral omal algatusel, et selle tarbija poolt hagiavalduses märgitud väärtus vastab majanduslikule huvile, mida vaidlus endast tema jaoks tegelikult kujutab. Juhul kui viimane on märkinud liiga väikse summa, peaks kohus teda teavitama tagajärgedest, mida see võib kaasa tuua kohtukulude kindlaksmääramisele, ja lubama tal seda summat parandada, järgides kaitseõigusi.

78. *Teiseks*, mis puutub asjaolusse, et sellise vaidluse väärtust, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis on kindlaks määratud menetluse alguses „määramatuna“, ei peeta võimalikuks kindlaks määrata LEC artikli 394 lõike 3 esimese lõigu teise lause tähenduses, mille tulemusel kohaldatakse kohtukulude kindlaksmääramisel soovituslikku väärtust 18 000 eurot (või pigem antud juhul 30 000 eurot), siis minu arvates on olukord lihtne.

79. Nimelt ei puutu teatav hulk asjaolusid, mida Euroopa Kohtus põhjalikult arutati, kokkuvõttes Euroopa Kohtu antava vastuse seisukohast tegelikult asjasse. Märgin selle kohta, et *kõigepealt* ei ole põhikohtuasja pooled üksmeelil artikli 394 lõiget 3 käsitleva riigisisese kohtupraktika seisus. Nimelt väidavad EL ja TP, et Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus) kohtupraktika kohaselt on vaidlused, mille väärtust ei ole „võimalik kindlaks määrata“, üksnes need, millel ei ole mingit varalist väärtust, näiteks kaebused valimismenetluse tühistamiseks. Seevastu ei saa kohtuvaidlusi, millel on selline varaline väärtus, mida ei saa lihtsalt algusest peale täpselt kindlaks teha, pidada sellisteks ja seega ei kuulu need selle sätte kohaldamisalasse, millele Caixabank vaidleb vastu. *Seejärel* vaidlevad põhikohtuasja pooled hagi hinna kindlaksmääramise meetodi üle sellises kohtuasjas nagu põhikohtuasi. EL ja TP on seisukohal, et vastavalt LEC artikli 251 lõikele 8 tuleb selles osas lähtuda laenu jäägist, kui lepingu kehtivus on kas või osaliselt vaidlustatud. Caixabank on seisukohal, et kuna laenu jääk on panga võlanõue, ei saa seda laenuvõtjast tarbija algatatud kohtuvaidluse väärtuse kindlaksmääramisel arvesse võtta. Selle asemel tuleb vastavalt selle seaduse artikli 251 lõikele 1 lähtuda tarbijate poolt alusetult makstud summadest, mille tagasimaksmist nad nõuavad. *Lõpuks* vaidlevad pooled selle üle, kas käesoleval juhtumil võisid EL ja TP hagiavalduses märkida kindlaksmääratud summa, mis on vähemalt seotud hagihinnaga.

80. Nagu ma aga käesoleva ettepaneku punktis 74 juba märkisin, ei ole Euroopa Kohtu ülesanne lahendada liikmesriigi kohtupraktika vastuolusid seoses riigisisese õiguse tõlgendamisega ning ta ei pea kindlasti tegema otsust küsimuses, milline peaks olema sellise vaidluse väärtus, nagu põhikohtuasjas kõne all olev vaidlus, Hispaania menetlusnormide seisukohast. Samuti ei pea ta kindlaks tegema, kas põhikohtuasja hagejad oleksid võinud oma hagiavalduses õiguspäraselt märkida teatava väärtuse.

81. Kui seda on täpsustatud, nõuab tõhususe põhimõte – olenemata sellest, milline on liikmesriigi kohtupraktika ja Hispaania kohtukulude kindlaksmääramise eeskirjade kohaldamisel hagi hinna kindlaksmääramise meetod – lihtsalt, nagu ma märkisin vastuses teisele küsimusele, et need eeskirjad võimaldaksid tarbijal saada müüjalt või teenuste osutajalt advokaaditasu eest hüvitist summast, mis on mõistlik ja proportsionaalne kuludega, mida tal tuleb hagi esitamiseks objektiivselt kanda. Käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne kontrollida, kas hagi hinnaks 30 000 euro suuruse summa määramine, mille tagajärg on see, et LEC artikli 394

⁵⁰ Vt eelkõige 27. juuni 2000. aasta kohtuotsus Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores (C-240/98-C-244/98, EU:C:2000:346, punkt 27), 6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, punkt 31) ja 14. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Sales Sinués ja Drame Ba (C-381/14 ja C-385/14, EU:C:2016:252, punkt 23).

lõike 3 esimese lõigu esimeses lauses ette nähtud ülemmäära kohaldades võivad põhikohtuasja hagejad nõuda müüjalt või teenuste osutajalt advokaaditasu hüvitamist ainult 10 000 euro ulatuses, vastab sellele nõudele⁵¹.

82. Kõiki eespool esitatud põhjendusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimesele küsimusele, et direktiivi 93/13 artikli 6 lõikega 1 ja artikli 7 lõikega 1 koostoimes tõhususe põhimõttega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt tuleb hagi hind, mille alusel arvutatakse välja kohtukulud, mida on kohtuasja võitnud tarbijal õigus tagasi saada, hagiavalduses kindlaks määrata, ilma et seda väärtust saaks hiljem muuta, ja millega määratakse see hind teatavate kohtuvaidluste puhul kindlaks soovituslikus summas, tingimusel et need eeskirjad ei muuda tarbijale sellest direktiivist tulenevate õiguste kasutamist tarbija jaoks võimatuks või ülemäära raskeks. Sellega seoses peab kohtuasja menetlev kohus vajaduse korral omal algatusel kontrollima, kas tarbija hagiavalduses märgitud väärtus vastab majanduslikule huvile, mida vaidlus tegelikult tema jaoks kujutab.

V. Ettepanek

83. Kõiki eespool esitatud põhjendusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Juzgado de Primera Instancia n° 49 de Barcelona (Barcelona esimese astme kohus nr 49, Hispaania) küsimustele järgmiselt:

1. Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 koostoimes tõhususe põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis näevad lepingutingimuse ebaõigluse üle tekkinud vaidluse poolte kohtukulude kindlaksmääramisel ette ülemmäära, mida kohaldatakse advokaaditasule, mida on kohtuasja võitnud tarbijal õigus tagasi saada müüjalt või teenuste osutajalt, kellelt kohtukulud välja mõistetakse, tingimusel et see ülemmäär võimaldaks tarbijal selle alusel saada hüvitist summas, mis on mõistlik ja proportsionaalne kuludega, mida tal tuli sellise kohtuvaidluse algatamiseks objektiivselt kanda.
2. Direktiivi 93/13 artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 koostoimes tõhususe põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt tuleb hagi hind, mille alusel arvutatakse välja kohtukulud, mida on kohtuasja võitnud tarbijal õigus tagasi saada, hagiavalduses kindlaks määrata, ilma et seda väärtust saaks hiljem muuta, ja millega määratakse see hind teatud kohtuvaidluste puhul kindlaks soovituslikus summas, tingimusel et need eeskirjad ei muuda tarbijale sellest direktiivist tulenevate õiguste kasutamist tarbija jaoks võimatuks või ülemäära raskeks. Sellega seoses peab asja menetlev kohus vajaduse korral omal algatusel kontrollima, kas tarbija hagiavalduses märgitud väärtus vastab majanduslikule huvile, mida vaidlus tegelikult tema jaoks kujutab.

⁵¹ Märgin selle kohta, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selgitanud, kuidas on põhikohtuasja hagejate advokaadi nõutud üle 25 000 euro suurune summa mõistlik ja proportsionaalne. Caixabanki seisukohtadest nähtub vastupidi, et Barcelona advokatuur andis arvamuse, milles leidis, et nõutud summa on liiga suur.